

REDACTOR:
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
— INAPOIAZĂ. —

Unirea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . . 40 Lei

Pe 6 luni . . . . 20 Lei

Pe 3 luni . . . . 12 Lei

Numărul 1 Lei

Pentru inserate se plătește 2 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Crestături.

Urmează săptămâna sfințelor patimi. *Tragedia Calvarului se va desfășura de nou în fața noastră cu toate amănuntele ei, însemnate în cele douăsprezece evanghelii. Figura blândă a Mântuitorului, care urcă Calvarul, se va întipări de nou în inimile noastre și cutremurați vom pleca genușii, în Vinerea mare, în fața răstignirii de pe Golgotha. Cuvântul dumnezeesc al Scripturii, că „așa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul său Unulnăscut l-a dat pentru dânsa” se va desprinde cu putere din vederea acestei icoane, iar sufletul nostru curățit în apele pocăinței, privind la acest simbol al nemărginitei iubiri, va căuta cu adâncă umilință la jefurile proprii, disparente aproape față de suprema jertfă a Omului-Dumnezeu, pe cari totuși le-a socotit atâtea de mari. O lumii orbitoare va risipi întunerecul ce mai este în noi, și curățiți pe deantregul, prohodind ale noastre păcate, ne vom apropia de mormântul nou, săpat în piatră, așteptând învierea.*

Avem un mare păcat. Și, cum suntem în preajma sfințelor Paști, e bine să-l spovedim. *Unam proa ino pe accio, peste cari am aruncat un pumn de fărâncă. Chiar și atunci, când vieașa și opera lor ar putea să ne fie îndemn și învățătură la multe. De aceea ne bucurăm, că la Beiuș un vrednic profesor a reinviat, în cadrele unor frumoase serbări, memoria fostului episcop de Oradea-mare, regretatul Demetriu Radu. În vremuri foarte grele pentru biserică și neamul nostru, arhiepiscopul Demetriu a muncit cu multă dragoste și cu rară pricepere pentru promovarea intereselor mari ale bisericii sale și pentru izbândirea visului de veacuri a neamului nostru. Opera lui nu va trebui uitată de nimeni, dar mai cu seamă nu de aceia, cari se îmbulzesc acum, pe căi felinrite, să-i ia moștenirea. »Qui episcopatum desiderat, bonum opus desiderat», a spus sfântul Pavel, și acest »bonum opus» nu înseamnă un lucru ușor.*

Unificarea bisericii ortodoxe merge foarte așezat înainte... *Proiectul ministrului de culte, care vrea să facă o singură biserică din cele patru de astăzi, nu numai că n'a ajuns încă la parlament, dar a trebuit să fie luat dela ordinea zilei chiar și din Sinodul convocat în sesiune extraordinară: anume spre scopul acesta. După Paști se va convoca, așa se spune, o nouă constituantă bisericească, care neavând putere deliberantă, va spune o părere, una ori mai multe, asupra cărora va decide iarăși Sinodul. De cum va putea să decidă! — Și înțatari împrejurări s'au găsit oameni, »bărbați de știință», cari au crezut, că un îndemn la unire trebuie să ni-se facă nouă, cari suntem atât de uniți. N'ar strica poate să fie adresat acelor, ce atât de greu se pot înțelege! Iar broșura dela Sibiu »Petru Maior și Unirea» să se trimită tuturor membrilor sf. sinod și numai acestora. S'ar face poate mai curând unirea dorită.*

Un procedeu criminal.

(=) *Invățătorii noștri confesionali nu mai pot să trăiască. Organul asociației lor „Invățătorul” din Cluj aduce în ultimul său număr (7-8, pe luna Aprilie) o serie întreagă de tânguiuri, din cele mai umilitoare pentru o țară care a avut inima, să pună în așa situație pe dascălii săi. Paharul suferințelor s'a umplut; copiii cer de mâncare și strigătul lor nu poate fi auzit multă vreme de un suflet de tată.*

Și iată, că un „ordin circular”, dat de comitetul numitei asociații învățătoresci, pe care-l publicăm în alt loc al acestui număr, invită pe toți învățătorii să țină adunări, să se solidarizeze cu colegii lor dela școlile confesionale și prin memorii trimise la centru, prin deputațiuni monstre pornite în inima țării să ceară, să pretindă... nu plată, ci: *statificarea imediată a tuturor școlilor confesionale.* „Aceasta o doresc — așa spune documentul acesta al vremii — forurile noastre superioare cele mai înalte (evident, cele de stat!), pentru a putea face presiunea de lipsă acolo, unde zace cauza nefastă, ce împiedică, ca școala noastră să devină una din toate purtătoare de viață.”

Iată unde ne-a adus faimoasa politică de unificare pripită și în cadrele acesteia o politică culturală din cele mai nenorocite! Bisericele românești dela noi, aceste citadele ale sufletului național în timpuri de cumplită urgie, au ajuns să poată fi numite „cauza nefastă” ce stânjăneste o unificare atât de dorită. Invățătorii confesionali crescuți de aceste biserici, vor veni în fața autorității lor supreme, la „Consistoarele tuturor diecezelor” și vor face (de formă mai mult!) o intervenție ultimă, cerând, „la o dată prefriptă, un răspuns categoric.”

Ei nu vor putea fi ascultați, pentru că bisericele românești, cari și-au mâncat toată averea pe vremea ungurească pentru a salva sufletul care a întregit hotarele țării, nu mai are posibilitatea de-a „satisface pe învățătorul confesional întocmai cum e satisfăcut cel dela stat”. Și atunci: se va cere de nou statificarea dorită de organele statului, „o dorință veche, care zăcând în spiritul unificării cum spune acest rușinos document —, va fi satisfăcută cu siguranță.”

O, acest procedeu de-a flămânzi o tagmă de oameni, pe dascălii neamului, și a-i scula împotriva bisericii românești din Ardeal, în scopul de-a face asupra lor „o presiune” nedemnă și absolut nemeritată, este *un procedeu criminal.* „Ordinul” de care ne ocupăm vorbește de dorințe venite de sus, din locuri foarte înalte. Se pare deci, și este aproape sigur, că avem de a face cu o înscenare păcătoasă, pusă la cale de oameni fără de suflet, cari nu se sîfșese să prezinte bisericele românești ca dușmane a țării. Pentru a se ajunge la un scop, a cărui valoare patriotică atât de mult trimbitată îndrăsnim s'o punem în discuție, se pun

în scenă, nu de învățători, ci de ceice îndrumă aceasta păcătoasă acțiune, *mijloace absolut bolșevice*, cari nu vor duce la unificarea dorită a școlii, ci mai curând la zdruncinarea temeliiilor țării.

Dar nu se va face aceasta. Sufletul neamului nostru din aceste părți este mult mai sănătos decât să poată apuca pe această cărare. Bisericele noastre, mai au încă puterea de lipsă pentru a stavili un curent ce nu poate duce la bine. Acolo sus, în „cercurile acele foarte înalte”, va trebui să se înțeleagă și se va înțelege pe urmă, suntem siguri de asta, că nu e bine să se joace cu focul. Patriotismul încercat al autorităților noastre bisericești trebuie să fie o garanță sigură pentru oricine, că atitudinea luată în această chestiune școlară din partea acestora, nu poate fi excepționată pe nici un fel de motiv național. Dar chiar de n'ar fi cazul acesta, chiar dacă am presupune, că în neînțelegerea ce s'a ivit: toată dreptatea ar fi pe partea statului și nu pe partea bisericii, va trebui să admită oricine, că *nu prin informetarea umilitoare și degradantă a corpului didactic confesional* va trebui să se ajungă la rezultatul dorit.

Lucrul acesta ni-se pare atât de firesc, și înțelegerea lui o socotim atât de aproape de mintea oricui, încât ne place să credem, că adunările învățătoresci convocate prin ordinul cunoscut, cari cele mai multe se vor ținea poate în această săptămână a patimilor Domnului, nu vor lua decât concluzul: *de-a cere dela statul pe care-l servesc un tratament vrednic de munca prestată. Plată să ceară aceste adunări, cari au dreptul s'o facă, iar nu statificare*, un lucru pe care nu ele sunt chemate să-l pună la cale.

Acesta este singurul concluz logic și demn: un vrednic răspuns la uneltirile atât de nepatriotice ale unor capete seci, nevrednice de postul înalt, unde i-a ridicat valul nenorocitei desbinări ce s'a lăsat peste scumpul nostru Ardeal.

Blajul capitală de județ. Dl Dr. Toma Cornea, prefectul județului Odorhei, a scos, acum de curând, o mică broșură intitulată „Câteva observații referitor la noua împărțire a județelor”. Intreagă broșura e scrisă exclusiv cu scopul de-a provoca o schimbare alor 2 capitale de județ din proiectul ce s'a publicat, și anume în loc de Sereada-Ciucului să fie Odorheiul, iar în locul Blajului: Sighișoara.

Nu intrăm în polemică cu d. Cornea, ținem însă să constatăm, că excepțiile sale referitoare la Blaj sunt cu totul neîntemeiate. Situat la îmbinarea Târnavelor, unde se întâlnesc liniile ferate de pe cele două văi, este singurul oraș indicat a fi capitala noului județ al Târnavelor. Blajul este predestinat la acest „rang” nu numai în urma trecutului său, nu numai din punct de vedere istoric-cultural ro-

mănesc, ci și din punct de vedere industrial și comercial. Cât pentru partea primă, nu ne îndoim, că chiar și d. Cornea, elev al școlilor noastre, va simți la fel cu noi. Dar Blajul mai are și una din cele mai mari piețe de cereale în Ardealul întreg, iar industria asemenea a luat în timpul din urmă un avânt foarte îmbucurător. Și aproape, cum este, de centrele de gaz metan de pe ambele Târnavе (Saroșul unguresc și Sănmărtinul deoparte, iar Copșa de alta), care aproape sigur se va găsi chiar și în nemijlocită apropiere, evident, că industria va lua foarte curând o înfățișare cu totul nouă.

Ar mai fi o singură chestiune, de sigur foarte importantă, chestiunea apei. Dar nici pe această temă nu poate fi excepționat Blajul. Adevărat, că astăzi încă chestiunea aceasta nu este modern aranjată, dar cauza acestui neajuns chiar de loc nu este lipsa apei, ci atâtea altele. Apă, și nu ne gândim la apa Târnavelor, este la Blaj destulă, chiar și pentru 20—30 mii de suflete. Colinele ce se întind pe ambele maluri ale Târnavei mari sunt pline de cele mai bune izvoare, și o canalizare de 1—2 klm. distanță va face din Blaj o capitală din cele mai bine ajustate.

Că apoi, noile adaptări necesare la Blaj nu se vor putea face fără cheltueli este sigur, dar nu mai puțin sigur e și aceea, că cheltuelile ce se vor face pentru Blaj, nu vor putea fi nici când regretate, nici chiar din partea Românilor noștri sighisoreni, cari nu vor mai avea mângâierea de-a sta în o capitală de județ. Despre un lucru poate fi sigur d. Cornea, că funcționarii ce vor veni la Blaj, nu vor trebui să ajungă la soarta celor din Ibașfalăul „jocului de cărți” și a „bețiilor”.

Alta este tradiția Blajului nostru! A cunoscut-o și dsa odată... și ne pare rău c'a uitat-o.

● **meteahna a naționalismului ortodoxiei.** Soarta fraților noștri Români din Banatul și Timocul Sârbiei și mai cu seamă a celor din Macedonia a provocat un strigăt de durere dela un capăt al țării la altul. Biserica și școala acestor frați și mai cu seamă

biserica nu va mai putea alimenta sufletul românesc al celor ce n'au putut fi cuprinși între hotarele țării întregite, pentru că preoții români sunt scoși din bisericile lor, spre a fi înlocuiți cu preoți de alt neam, a neamului stăpânitor în respectiva țară, cu preoții naționalistului ortodox al unei biserici autocefale, care nu este cea românească.

Și biserica română autocefală ce poate să ajute?! Nimica. Nici nu se gândește s'o facă! Lipsit de orice autoritate internațională, ortodoxismul român este cu totul neputincios față de criminalele încercări de silire a conștiinței românești a fraților noștri din alte țări. Cel mult va putea să ceară sprijinul statului, care eventual va putea să ajute și dorim să o poată.

Ne gândim însă, cât de altfel ar putea să fie această intervenție a statului român, când frații noștri din alte țări nu ar fi membrii ai atâtor biserici, fiecare autocefală, ci ar fi membrii ai unei și aceleiași biserici române, care singură, chiar fără nici o intervenție din partea statului, ar ști și ar putea să-și facă cu vârf datoria.

O trecere în masă a acestor frați la biserica română unită cu Roma, tocmai din motive naționale, a mai fost pusă în discuție și sperăm să mai fie. Da, pentru că cu tot internaționalismul acestei biserici, cu toată lipsa ei de „autocefalie”, ea este o biserică națională; în cazul nostru — prin ajutorul efectiv ce ar putea da fraților săi —: mult mai națională decât biserica ortodoxă.

Dar, firește, lucrul acesta nu poate fi evident decât pentru aceia, cari sub „naționalism” nu înțeleg frazele bombastice ori declamațiile patetice atât de uzitate prin unele cercuri, nici chiar tricolorul cu cari aceste pot fi închinse astăzi fără de nici o teamă, ci înțeleg: *opera pozitivă prin care cineva (individ ori societate) poate să adaugă ceva, sub orice raport la entitatea națională a Românilor de oriunde.*

Se vor găsi însă, nu ne îndoim și de aceea și încă destui!

Un document al vremii.

Comitetul central al „asociației învățătorilor români din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș” a trimis membrilor acestei organizații un „ordin circular” de cea mai mare importanță, avizându-i „să se conformeze întocmai acestui ordin”.

Pentru importanța chestiunii de care se ocupă, și pentru a se vedea până unde pot ajunge lucrurile pe urma unor foarte curioase acte de îndrumare a politicii noastre culturale, dăm în întregime acest ordin, care va rămânea ca un document, din cele mai umilitoare, ale vremii în care trăim. Sublinierile făcute în text sunt ale noastre.

Ordinul circular este următorul:

„În toate congresele și adunările generale ale învățătorilor, școala confesională, sa arizarea și soarta învățătorilor confesionali au format puncte principale de dezbateri. Concluziile acestor dezbateri au fost aduse la cunoștința forurilor competente (prin memoriu șcl.) cerând sanarea situației în care între împrejurările date se afla învățământul și învățătorul confesional.

„Așa se vede însă, că mijloacele întrebunțate până în prezent de către organizația noastră, pentru atingerea scopului de mult visat și dorit, cu referință la învățătorii confesionali, n'au fost destul de potrivite și de impunătoare.

„Se simte lipsa altor nouă încercări. Trebuie luată cauza dinaintea și cu tenacitate dusă până la izbândă. Această izbândă însă, să știe fiecare învățător confesional, ni-o va da numai solidaritatea cea mai desăvârșită. De data aceasta interesându-ne de noi înșine vom reuși. Nu ne vom interesa?! Atunci fiecare învățător confesional să cercce pricina sorții sale în el însuși.

„În pasul, ce voim a face, trebuie să ne arătăm cu toții, ca un singur om. Aceasta o doresc (!) și *forurile noastre superioare cele mai înalte* pentru a putea face *presiunea de lipsă* (sic!), acolo unde zace *cauza nefastă* (!), ce împiedecă, ca școala noastră să devină *una* (această subliniere nu este a noastră! N. R.) din toate punctele de vedere.

„În consecință recercăm toate prezidiile secțiilor județene, ca în decurs de 2 săptămâni dela data de mai jos: 1. Să convoace la o conferință pe toți învățătorii din județ. 2. Punctele de dezbateri să fie: a) Școala confesională și salariile învățătorilor confesionali. b) *Necesitatea statificării tuturor școalelor.* c) Alte eventuale lucruri, ce privesc pe învățătorii confesionali și

Foia „Unirii”

O energie națională.

de Dr. Ioan Bălan.

Mai zilele trecute, un distins membru al bisericii greco-orientale din vechiul regat, se întorcea acasă, după ce petrecuse timp mai îndelungat în Elveția, și se plângea unui preot de al nostru, că gazetele catolice din Elveția romană vorbesc mai adeseori despre persecuția catolicilor din România. Omul era îngrijat, căci — reproduc vorbele lui —, în Apus opinia publică nu e ca la noi, ci e o adevărată forță, și astfel de lucruri strică mult numele bun al României. Ele pot să contribuie chiar la îngreunarea aranjării afacerilor internaționale. Doar în țările culte, oamenii nu sunt ca la noi, ca să fie întotdeauna după placul partidului, care vine la putere.

Atacurile presei din străinătate nu ne miră de loc. Domnul Iorga a arătat, că din numărul mare de bursieri ai Statului, foarte puțini își văd de carte la Paris. Crescând, ei continuă ocupația destrăbălăților înfierați de Eminescu, scoțând cel mai rău nume poporului românesc. Chiar cei de acasă ne interesăm așa de puțin de ceea ce crede și vorbește lumea despre noi, fiind conștienți, aproape fiecare din noi, că suntem

grozavi și în lucrurile, de cari nici idee n'avem. Legături serioase cu străinătatea nu avem, și numai, când e nevoie mare, căutăm să plasăm câte un articol prin străinătate, care ne costă foarte mult, iar efectul lui e aproape nul. Dovadă evidentă articolele publicate în jurnalele dela Paris, cu ocazia conferinței de pace, cari ne-au costat bani mulți, fără nici un câștig.

Opinia publică din străinătate trebuie altfel tratată. Germanii aveau biurouri de presă în toate țările neutrale; la noi rămâne cunoscut Iversen și proverbialul Günther, căzut ca o piatră din cer, ca să strivească pe mulți. Ungurii, în vremea războiului, aveau oameni în Spania și în Danemarca, iar în Elveția stăteau cei mai de frunte oameni ai lor. Bulgarii, după ce au semnat armistițiul, imediat au trimis la Paris 50 de gazetari.

Cei ce au dat atâta importanță presei străine, nu e mirare, că mai găsesc și astăzi glasuri prietenești, doar ei le grăiau cu însuflețire de patria lor, pe care au prezentat-o în culorile cele mai trandafirii. Apoi, orice gazetă e mândră, când primește informații și articole dela bărbați de seamă. Dacă nenorocul aduce, ca aceștia să fie recrutați din dușmanii țării tale, tu n'ai decât să răspunzi la acestea informații tot cu oameni, ale căror vorbe să fie apreciate și primite în străinătate. Și ca să ne întoarcem la gazetele catolice din Elveția romană, despre care vorbea domnul pomenit la începutul articolului, la acestea ar trebui să scrie

Români de ai noștrii, credincioși ai bisericii catolice, a căror vieță este pentru Elvețienii catolici o garanție despre adevărul scrisului.

Credem, că pe acest teren, biserica română unită ar putea presta țării cele mai prețioase servicii. Mica falangă, strânsă sub steagul „Unirii”, are cunoscuți în toate cercurile catolice ale Apusului, la Paris, pe Cardinalul Dubois, și oameni din anturajul lui; la Londra, pe cardinalul Bourne; în Elveția, de asemenea oameni însemnați; ca să nu mai vorbim de Italia, unde avem prieteni mai mulți. Oamenii aceștia, cari trăesc din credință, au simpatii pentru cei ce se conduc de aceleaș ideale, și ar publica scrisul nostru foarte bucuroși. Nu ar lipsi, decât ca Ministerul de externe să ne pună la dispoziție tot ce se scrie în contra României în Apus, în gazetele catolice, (mai târziu, după ce ne-am fi croit deja un drum, chiar și în celealalte gazete) și noi, credem, am desmînți cu efect toate calomniile. Ministerul ar trebui să îndrumeze legățiunile noastre să se intereseze de aproape de tot ce se publică la adresa țării, și, pentru ca lucrul să nu întârzie prea mult, acestea ar putea să trimită toate publicațiile direct la adresa noastră.

Pentru ca sarcina să ne fie mai ușoară, sau mai bine zis, ca noi să o putem purta, e necesar ca ai noștrii să nu dea dușmanilor nici un prilej de a putea scrie rău. Aceia dintre noi, cari cunosc legătura sufletească, ce există între credincioșii bisericii catolice, de câte ori citeșc ceva despre o adunare a preoților ortodoksi, tot-

feliul cum acele ar putea fi tranșate favorabil. 3. Hotărârile aduse în această conferință în prezența tuturor învățătorilor din județ în forma de »memorii« să se înainteze imediat comitetului Asociației, *cerând și îndrumând acest comitet* (subliniere este a comitetului N. R.), ca pe baza acestor memorii să facă o intervenție ultimă la Coasistoarele tuturor diecezelor pentru a ni-se da un răspuns categoric *până la o dată prefaptă* (!), că întru cât sunt aplicate și au posibilitatea de a satisface pe învățătorul confesional întocmai cum e satisfăcut cel de stat.

»In cazul, că răspunsul va fi nesatisfăcător, Asociația va face demersuri, ca o delegație de învățători monștră, compusă din reprezentanții tuturor secțiilor județene să se prezente la d. ministru al instrucției din București, *cerând statificarea imediată (!) a tuturor școalelor confesionale*. Aceasta fiind o dorință veche și zăcând în spiritul unificării, *ne va fi satisfăcută cu siguranță* (!).

»Totodată se reccarcă fiecare învățător confesional, ca întrucât poporul din comuna unde funcționează, dorește statificarea școlii sale confesionale, *să-i convoace pe oameni în o adunare, să facă un proces verbal și cu o cerere de statificare* să-l înainteze prin revizoratul său școlar secretariatului general al instrucției din Cluj. Cluj, la 15 Aprilie 1921. *Traian Șuteu* președinte. *Gavril Almășan*, secretar general.

Revistă bisericească.

Preoțimea din întreagă provincia noastră bisericească s'a întrunit în *sinoadele proto-popești de primăvară*. Din toate părțile ni-se trimit rapoarte, din cari cu bucurie citim marea lor solitudine față de chestiunile la ordinea zilei: concordatul, presa și școlile confesionale. Publicarea lor în estenso nu o putem face din lipsă de spațiu, dar le vom utiliza cât se poate mai bine.

La școlile noastre din Blaj s'au ținut în timp din urmă *deprinderi sufletești* conduse de profesorii de religie dela respectivele școale. Cele dela seminarul teologic și dela casa surorilor călugărițe se vor ținea în această ultimă săptămână a postului mare.

La Beiuș s'a serbat cu multă demnitate *amintirea regretatului episcop Demetriu Radu*. Cu acest prilej dl prof. Dr. C. Pavel

deuna sunt cu ghița în spate, că iarăși va fi atacată această biserică, ori va fi atacat Papa, care, ori câtă invidie ar stârni, nu e numai cât un patriarh al Bizanțului, ci e capul bisericii universale, al celei mai mari, celei mai culte și mai active biserici, de care ascultă popoarele cele mai de frunte, și în special: ginta latină! Toate aceste atacuri supără colosal pe foarte mulți oameni, chiar în sferile cele mai de sus, doar în străinătate lumea crede altfel ca în țara românească!

Feliul, de pildă, cum a desbătut concordatul clerul ortodox din București a putut surprinde pe toată lumea, doar oamenii aceștia cereau lucruri, de cari își stă mîntea în loc. Ei bine, când se produc astfel de enormități, noi nu le putem apăra, și, pentru paguba, ce o îndură țara, singurele responsabile rămân organele conducătoare, respective incuria celor ce nu le opresc.

Apoi, guvernul asigură în străinătate cea mai mare egalitate în tratamentul diferitelor culte, iar acasă, pare că încurajează tendințele de dominare ale bisericii ortodoxe. Aceasta indică o absolută nepregătire pentru înțelegerea zilelor de astăzi. Să vedeți un lucru. Moldovănuș și alții, își trag dela gară și dela trup cele necesare și trăesc viață într'adevăr pustnicească, pentruca prin moșiile, ce le lasă, să asigure existența școlilor din Blaj. Guvernul, face ceea

a pus în lumină întreaga activitatea acestui mare arhieru, pierdut într'o vreme când mai mult aveam lipsă de probata lui iscusință.

Cu toate zvonurile contrare lansate cu scopuri precise, ținem să fixăm, că *vacanța dela Oradea-mare* este încă o chestiune deschisă. Va mai rămănea așa, până când interesele bisericii noastre, cari singure pot fi luate în seamă, vor cere ca să se închidă. Avem cele mai bune nădejdi, că ea nu politica ne va pune pe noul vlădică.

Neputând aranja chestiunea unificării pentru care a fost convocată, *sesiunea extraordinară a sf. sinod ortodox* s'a ocupat de alte chestiuni. Amintim problema învățământului religios, înființarea alor două facultăți de teologie (Cluj, Chișinău), clerul pentru armată va avea un episcop (numit de Alba-Iulia), presa bisericească, chestiunea unui institut biblic, și alte de acestea. Mai revenim.

Ministerul cultelor a acordat o sumă de 50 mii lei pentru înființarea de *biblioteci populare bisericești* în Ardeal. — Vor servi acești bani numai scopuri ortodoxe?

Asociația preoților ortodoxi din Ardeal a ținut în zilele 13—4 c. un congres la Sibiu. S'au luat hotărâri multe, unele rele. Intre acestea amintim publicarea broșurii „Petru Maior și Unirea“, făcută cu scopul de-a fi trimisă tuturor parohiilor noastre pentru a servi ca indemn la părăsirea sfintei uniri. Chieluia! zădarnică!... și să sperăm: nu din banii aduși dela minister.

Sfântul Părinte a scris mitropolitului unit din Lwow (Lemberg), că poartă națiunii lui o deosebită dragoste. Ca o dovadă despre aceasta *Papa* îi promite, că va *redeschide, pe spesele sale, colegiul național rutean*, spre care scop a și dat un milion de lire (2¹/₂ milioane lei). De altfel acest vrednic mitropolit, care e contele Szeptyczki, e la Roma de multă vreme, căutând să câștige tot mai multe simpatii pentru neamul său.

ce nu se face nici în Anglia, mult mai săracă în terenurile cultivabile: expropriează aceste moși, al căror preț nici pe departe nu se poate apropia de valoarea reală a pământului. În astfel de împrejurări, când se taie din drepturile cele mai sfinte, mai poate fi vorba de acordarea de privilegii?!

Să se dea odată țării temeliea legilor, în care fiecare om, pe lângă aceleași datorii față de stat să aibă dela el și aceleași drepturi, iar restricțiuni să se facă numai față de leneși, hoți și tâlhari. Să se chibzuiască tot ce se face, și să nu folosească fiecare prilej pentru a se arunca atâtea crime catolicilor, cum făceau păgânii cu creștinii cei dintâi, cari erau făcuți vinovați și pentru secetă și pentru potop. Să se facă o cenzură morală a tuturor scriselor și denunțurilor, și cel dovedit de rea credință, să fie pedepsit cu pedeapsa croită pentru crima ce o aruncă în cărca altuia. Atunci suntem siguri, că persoane marcante din biserica catolică nu vor fi dovedite culpabile de *vânzarea țării*, în carea nu vor fi socotite și tratate de străine.

Intre astfel de condiții, suntem gata să luăm apărarea scumpei noastre țări față cu o însemnată parte a străinătății. Rezultatele dobândite vor evidenția prețioasa energie națională a bisericii românești unite cu Roma.

Săptămâna politică.

Interne.

Sesiunea corpurilor legiuitoare s'a prelungit de nou cu o lună până la 28 Maiu. Vacanța de Paști se ia astăzi în 23 c.

Pentru a ferici Ardealul și pentru a „apăra interesele ardeleni“ s'a găsit o nouă formulă, care vine în numele ideii de-a menține puterile foștilor secretari generali. Pe lângă fiecare ministru din București s'a numit *dintre parlamentarii guvernamentali* câte un »consilier ardelen« acărora părere va fi ascultată în toate chestiile referitoare la noi. Aceștia sunt următorii: Boca (justiție), Maior Furuclăș (răsboiu), *Tulbure* (culte), *Prie* (instrucție), Ghilezan (domenii), Ursu (externe), Musceleanu (industrie și comerț), Iacob (agricultură), Bucșan (interne), Costina (comunicație), Beu (finanțe), Simu (lucrări publice).

Cu toată opoziția dărză a Ardelenilor din federație s'a votat și pentru Ardeal *legea de măsuri și greutăți* din vechiul regat.

În urma unor atacuri ale bandelor bulgărești, cari se vede continuă a se produce și după demersurile făcute, consiliul de miniștri a decretat *starea de asediu pentru întreg cadrilaterul*.

Suntem în plină *criză politică*. La București se urmează tratative foarte importante, cari trebuie să limpezească situația. E vorba de a se forma o atare grupare, care să poată lua cât mai curând *sucesiunea guvernului* care pare a nu se mai putea menține.

Externe.

Guvernul ungar ar fi declarat, că recunoaște pe Carol de regele său legitim. Acesta va rămănea în Elveția, până când un plebiscit nu-l va chema în cursul acestui an pe *tronul ungar*, după modelul loviturii de stat din Grecia. Vom mai vedea și aceasta?

Pe *frontul din Asia mică* luptele continuă cu noroc schimbăcios. Se spune, că guvernul din Angora ar fi recunoscut ca legal și unic pentru întreaga Turcie — prin ce situația politică din orient se schimbă fundamental.

Bela Khun fostul director bolșevist în Ungaria a fost numit comisar general al sovietelor ruse în Crimeea.

În *Anglia* situația s'a limpezit binișor. *Greva minerilor* a luat o întorsătură favorabilă prin faptul, că muncitorii dela căile ferate nu au putut fi solidarizați cu pretensiunile exagerate ale minerilor. Se speră, că în curând conflictul se va compune.

Ungaria are un nou guvern în frunte cu contele Ștefan Bethlen de pe Câmpia Ardealului. E consilierul intim de până acum al lui Horthy.

Cu cât se apropie ziua de 1 Maiu, atmosfera ce stăpânește în Apus, pe urma *conflictului dintre Franța și Germania*, devine tot mai încordată. Se crede totuși, că Germania va plăti în cele din urmă (e vorba de 20 miliarde) pentru a se evita o intervenție armată. Guvernul ar fi făcut-o afirmative și până acum, dar de frica pangermanilor nu poate ceda decât forței majore.

Știri mărunte.

Personale. — I. P. S. S. Mitropolitul Vasile s'a reîntors din Roma foi sara, cu bine și sănătos.

— Consistorul arhiepiscopalian a hotărât ca fiscal arhiepiscopalian prof. Dr. Alexandru Rusu să fie invitat la sinod.

Dela ministerul cultelor. — Sub Nr. 18560 d'to 13 Aprilie s'a asignat la mâna Ordinariatului din Blaj suma de lipsă pentru adausul de vesminte pe timpul 1 Ian. — 31 Martie 1921. Fiecare preot primește lei 125, iar membrii de familie câte 50 lei.

— Tuturor preoților cu o calificare completă s'a acordat întregirea de gradații (cvinzevane), indiferent de parohia în care se află, începând cu 1 Oct. 1920.

— Din mișcarea funcționarilor ministeriali făcută în legătură cu aplicarea legii bugetare pe exercițiul 1921/2, reținem următoarele: N. Rădulescu Niger se înaintază director gen. cl. II. Moise Ienciu, Zenovie Păclisanu, G. D. Mugur, D. I. Savin și Th. V. Popp se încadrează subdirectori gen. cl. I. . . Titu Mălainu se încadrează subdirector cl. III. — Mișcarea cuprinde cu totul 56 persoane.

Concurs. P. V. Ordinariat arhiepiscopalian publică concurs, cu termenul 30 Maiu, la parohia Buia (protopopiatul Sibiu) și la parohia Balda (prot. Cătina).

Sărbători oficiale. Ministerul cultelor avizează, că consiliul de ministri a fixat următoarele sărbători oficiale: 1. Ziua de 10/23 Maiu, proclamarea independenței (1877) în care se va comemora și aniversarea Unirii teritoriilor române (1859 și 1918) și proclamarea regatului (1881). 2. Ziua eroilor morți pentru patrie (Înălțarea Domnului). 3. Ziua de 22 Iulie (4 August) onomastica M. S. Reginei. 4. 11/24 August, nașterea M. S. Regelui. 5. Ziua de 3/16 Octomvrie, nașterea A. S. principelui de coroană și 6. Ziua de 16/29 Octomvrie, nașterea M. S. Reginei. — În toate aceste sărbători se va oficia „Te deum“ în întreaga țară, iar în primele două se va suspenda și serviciul.

Locale. — Măine, Dumineca Floriilor va predica în catedrală dl prof. Dr. Aug. Tătar.

— Dumineca trecută s'a reconstituit cu multă însuflețire „Reuniunea pompierilor voluntari“. S'au înscris mulți membrii fondatori și ajutători, iar numărul membrilor activi trece de 80. De comandant suprem s'a ales dl Victor Muntean, iar în fruntea secțiilor s'au pus dd. Schiller, Turcu și Radu. Directorul T. German face pe cassierul.

— Joi în 21 c. „Reuniunea femeilor“ a ținut a 4-a serată muzicală. De astădată a vorbit dl canonic Dr. V. Macaveiu (o primblare prin anticitatea Eladei și a Egiptului), a declamat iarăș ds. profesoară Maria Nemeș, iar dl prof. Heltmann a dat piese de orchestră foarte reușite.

— În locul dlui Emil Anastasiu înaintat judecător la tribunalul Târgu-Murăș, la ocolul Blaj a fost numit ca judecător d. Aurel Ursică, actual judecător la ocolul Slobozia (Ialomița).

S'a reluat serviciul de ramburse, începând cu ziua de 1 Aprilie, la toate oficiile postale din țară, unde până acum s'au primit mandate postale. Se poate rambursa până la suma de 1000 lei.

Din Bistrița Ardealului. Un grup de 17 intelectuali din Bistrița, în frunte cu d. Ioan Șerban fost prefect județan, ne roagă să publicăm o declarație mai lungă în cauza dlui Dr. Leon Scridon, subprefectul de acolo. Chestiunea nu poate interesa decât o mică

parte a cititorilor noștri și de aceea nu o publicăm în întregime, dar reținem din ea faptul, că învinuirile ce s'au adus dlui Scridon și în presă, în calitate de funcționar, s'au dovedit lipsite de temei, întrucât comisiunea disciplinară a dispus sistarea procedurii disoiplinare, care se pornise contra dlui Scridon.

Pentru un monument al eroilor căzuți la granița județului Satu-mare, Reuniunea femeilor din Baia-mare aranjează acolo în 8 Maiu un concert și o tombolă în stil mare.

Mulțămită publică. Soc. de lectură „Inocențiu Micu Clain“ a clerului tinăr din Blaj mulțămește Dlui Dr. Eugen Solomon medic în Blaj pentru frumoasa donațiune de 300 Lei, făcută în amintirea tatălui său fostul protopop Nicolae Solomon. — Asemenea exprimă mulțămită societății surori „Alexi-Șincai“ a teologilor din Gherla pentru donațiunea de 170 Lei, făcută în favorul fondului pentru ridicarea unui bust marelui Inocențiu Micu Clain.

Bibliografie.

— Au apărut:

Dr. Nicolae Brînzeu, Religia și democrația. Lugoj 1921. (Nr. 21. din „Cărțile poporului“). Preț 1 leu.

O prea folositoare broșură apărută în seria „cărților poporului“ editate de „Calea vieții“, care mai ales în vremile frământărilor sociale de azi nu poate fi recomandată de ajuns. Se poate avea la toate librăriile.

„Lamura“. Revistă de cultură generală pentru învățători, preoți. Nr. 6. Anul II. Apare lunar. București. Director Ion Al. Brătescu-Voineschi. Abonament 50 lei pe an.

„Noua Revistă bisericească“. Anul II. Nr. 17—18. Apare de 2 ori pe lună. București. Director Teodor C. Păcescu.

„Învățătorul“. Anul II. Nr. 7—8. Revistă pedagogică-socială. Apare de 2 ori pe lună. Cluj. Redactor: A. Pora. Abonamentul pe an pentru învățători 50 lei, pentru alții 80 lei.

„Funcționarul“. An. I. Nr. 6—7. Apare de 2 ori pe lună. Organul asociației funcționarilor. Cluj.

„Revista copiilor“. An. IX. Nr. 15. București. Apare Joia. Pe an 70 lei.

O bună revistă pentru tinerimea de ambele sexe, dirijată de d. Costa Foru și fiica sa dna Maria Edeleanu. E scrisă de cele mai alese condeie, cu dragoste pentru viitoarea generație.

„Tribuna Iuridică“. Revistă de jurisprudență, doctrină și legislație. București. Nr. 12—14. (Anul III). Director: D. Alexandrescu. Abonamentul lei 80 pe an.

„Analele statistice și economice“. Nr. 3—4 (Anul IV) Revistă lunară. București. (Directori Prof. Dr. I. N. Angelescu, Alexandru Cusin și Prof. Dr. G. N. Leon). Abonamentul 50 lei pe an.

Moara Ștefania

din Blaj va începe se funcționeze din 24 Aprilie a. crt. Face orice soi de făină, gris și alte derivate.

(9) 1-1.

Se vinde

din mână liberă casa Ioanovici
:: strada „Vancea“ Nr. 240. ::

Informații de la Dl Emil Oltean. Blaj.
(10) 1 3.

Reuniunea de Consum ca societate pe acții în Bouțariul inferior.

CONVOCARE.

Reuniunea de Consum ca societate pe acții în Bouțariul inferior își va ținea a XIV. adunare generală ordinară la 15 Maiu st. n. în localitatea institutului la 3 ore p. m. la care On. acționari sunt rugați a lua parte în persoană sau prin delegați.

PROGRAM:

1. Raportul direcțiunii despre agendele institutului pe anul al XIV-lea de gestiune.
2. Raportul comisiunei de supraveghiere.
3. Darea absoluturului.
4. Inmulțirea capitalului social.
5. Eventuale propuneri.

Direcțiunea.

Contul Bilanț' la 31 Decemvrie 1920.

	Lei b.		Lei b.
Cassa	21,710.22	Capital social	2,000.—
Mașă în Prăvălie	4,571.61	Fond de rezervă	10,560.—
Efecte	42.75	Divid. neridicată	155.40
		Dubioase	6,000.—
		Fond cultural	950.—
		Profit curat	6,959.18
	<u>26,324.58</u>		<u>26,324.58</u>

Contul profit și pierderi.

	Lei b.		Lei b.
Spese generale	150.—	Profit la mărfuri	7,838.73
Accis	36.05		
Procent	20.—		
Dare	473.50		
Salare	200.—		
Profit curat	6,959.10		
	<u>7,838.73</u>		<u>7,838.73</u>

Bouțariul inferior la 31 Decemvrie 1920.

Romul Raca m. p. I. Obrejan m. p. Petru Delinescu m. p. Romulus Aglicerin m. p. A'es. Birsila m. p. director.

m e m b r i i i n d i r e c ț i u n e.

Contul bilanțului și al profitului examinându-l p'am aflat exact cu cărțile principale și auxiliare.

Iuon Raca m. p. Iuon Boldea m. p. Dionisie Raca m. p.

m e m b r i i i n c o m i s i u n e a d e s u p r a v e g h e r e.